

современных историков проследить эволюцию императорского культа в период правления ближайших преемников Августа, представителей династии Юлиев-Клавдиев. Согласно цели выделяются такие задачи, как:

-выявление особенностей императорского культа в данный период;
-установление связи между усилением власти принцепса и становлением императорского культа;

-определение роли данного культа в политике принцепсов.

В результате проведенного исследования были сделаны следующие выводы:

1. Основным источником при изучении данной проблемы являются нумизматические данные как наиболее объективные [3;6].

2. Как логическое продолжение императорского культа при Тиберии появляется династический культ.

3. Вопреки существовавшей ранее традиции Калигула учреждает культ правящего императора в самом Риме. Однако данная тенденция не получила развития при Клавдии и Нероне.

4. Клавдий не только сохраняет императорский культ, но и стремится к расширению сферы его распространения и к его пропаганде (например, реформирует культ богини Кибелы, все действия которого теперь сопровождались молитвами за императора) [7; с. 183].

5. При Нероне в провинциях появляются коллегии жрецов, прикрепленные к культу правящего императора [5, с. 374].

6. Укрепление позиций императорского культа – свидетельство проявления усиливающихся монархических черт власти при императорах династии Юлиев-Клавдиев.

7. Будучи новой религией, императорский культ являлся инструментом правящей династии, призванным сплотить и объединить многоэтничное население Империи вокруг особы императора.

Литература

1. Светоний Г.Т. Жизнь двенадцати цезарей. – М., 1988.
2. Тацит К. Анналы. Малые произведения. История. – М., 2001.
3. Абрамзон М.Г. Монеты как средство пропаганды официальной политики Римской империи. – М., 1995.
4. Нони Д. Калигула. – Ростов-н/Д., 1998.
5. Сизек Э. Нерон. – Ростов-н/Д., 1998.
6. Фролова Н.А., Абрамзон М.Г. Римские монеты в собрании госуд. истор. музея. Каталог: В 2 ч. – М., 2001. – Ч.2: Ранняя империя от Августа до Коммода.
7. Штаерман Е.М. От религии общины к мировой религии // Культура Древнего Рима: В 2 т. – М., 1985. – Т.1. – С. 106-209.

НОРМЫ І СТЭРЭАТЫПЫ МУЖНАСЦІ Ў СВЯДОМАСЦІ БЕЛАРУСКІХ СЯЛЯН

С.А. Сендзер

*Навуковы кіраўнік – к.гіст.н., дацэнт А.Г. Каханоўскі
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт*

Для разумення міжасабовых адносін на беларускай вёсцы другой паловы XIX - пачатку XX стст., для больш аб'ектыўнага адлюстравання той гістарычнай рэчаіснасці неабходна ведаць ролевыя нормы і стэрэатыпы маскуліннасці. Аналіз фальклорных і этнаграфічных крыніц, матэрыялаў перыядычнага друку дазваляе зрабіць наступныя грунтоўныя высновы.

Вобраз беларускага селяніна структурна складаўся з сукупнасці сцэнарыяў, а таму меў сінтэтычны характар. Базавымі мужскімі сямейна-роднаснымі ролямі былі "сын", "бацька", "брат", "муж", па аналогіі з якімі будаваліся іншыя сцэнарыі і падсцэнарыі. Працэс сацыялізацыі арыентаваў мужчыну, перш за ўсё, на выкананне сцэнарыяў "бацька", "муж", "мужык", "селянін", "беларус", якія часткова аб'ядноўваў вобраз "гаспадара".

Абагульняючыя вобразы "мужык", "сялянін", "беларус" яшчэ канчаткова не вылучыліся ў самастойныя, гэтыя імёны ўжываліся практычна як сінонімы і маглі распаўсюджвацца на жанчын. У залежнасці ад адносінаў да ўлады дадзенаю сістэму сцэнарыяў можна ўмоўна падзяліць на тры групы: групу дамінацыі, групу парытэту (ці альянсу) і групу падпарадкавання.

Для групы дамінуючых сцэнарыяў характэрны нормы цвёрдасці, справядлівасці, працавітасці, упартасці, незалежнасці, сілы, а кантрольныя механізмы мелі лагодны і часам неабавязковы характар. У сцэнарыях роўнасці прадпісваліся нормы ўзаемадапамогі, павагі, а метады кантролю былі размытымі і выпадковымі.

Правілы паводзін групы падпарадкавання шмат у чым нагадвалі жаночыя і прадпісвалі павагу, паслухмянасць, часам выказваць удзячнасць, дазваляліся некаторыя саступкі ў праяўленні "тыпова мужчынскіх" якасцей; меры пакарання распрацоўваліся дакладней і ігралі значную ролю. Ва ўсіх сцэнарыяў важным метадам кантролю за мужчынай служыў інстытут грамадскай думкі, што падкрэслівае значнасць дэфініцыі статуса, рэпутацыі для беларускіх сялян. Як і сістэма полава-ролевых нормаў, стэрэатыпы будаваліся на прызнанні прыярытэту ўлады як ключавага прынцыпу арганізацыі і функцыянавання тагачаснага грамадства. Існавала тры галоўныя якасці, якія прыпісваліся мужчыне: фізічная, інтэлектуальная, эмацыянальная цвёрдасць. У структуры стэрэатыпаў мужнасці праследжваецца значная афектыўная і сацыяльна-псіхалагічная варыятыўнасць.

Такім чынам, уяўленні беларускіх сялян аб правілах паводзінаў і асабістых якасцях мужчыны, на першы погляд такія простыя, адназначныя і нязменныя, мелі складаную будову і дастаткова шырокі размах адхіленняў для традыцыйнага грамадства. Акрамя таго, ужо першыя дзесяцігоддзі мадэрнізацыі выклікалі некаторыя змены ў сацыяльнай свядомасці беларусаў, паказаўшы яе гнуткасць пад уздзеяннем сацыяльна-эканамічных і палітычных фактараў на іх жыццёвую прастору і лад існавання.

ФРАНЦУЗСКИЙ КОСТЮМ XVIII – XIX ВЕКОВ

И.В. Сидорова

Научный руководитель – *Т.В. Кедрик*

Белорусский национальный технический университет

Франция при том блеске двора, который был ей присущ, стала законодательницей мод в XVIII столетии. Придворный этикет стал кодексом приличия в обществе. Мода в XVIII столетии претерпевает удивительное изменение. Кавалеры, носившие широко распахнутые кафтаны, вдруг начинают наглухо застегиваться, парики то делаются огромными, то умеренными. Появляются косы с четырехугольным бантиком из черной тафты на конце. Каждое сословие устанавливает свой парик. Ассортимент туалета, состоящий из перчаток, часов, шпаги и трости, пополнился еще и табакеркой.

К концу столетия появляется фрак, заменивший кафтан, фалды которого отвернуты наружу, карманы с боков исчезают, ворот делается узеньким, стоячим. Парики к концу столетия выходят из употребления, а вместо них франты распустили вдоль щек густые космы. Наполеон, вступивший на престол, выстригся чуть ли не под гребенку, и все, разумеется, последовали его примеру.

Конечно, еще большим изменениям подвергся женский костюм. Фижмы увеличились до необычайных размеров – семи футов в диаметре. Косметикой пользовались очень усердно. Каблуки дамы носили иногда высотой в 10 дюймов и очень сожалели, когда эта мода прошла. Названия материй и фасонов были самыми причудливыми и удивительными. Прическа, поднимавшаяся поначалу на фут, доросла наконец до того, что стала в восемь раз больше головы. Тут были горы, долины, ручьи из серебряного глазета, леса и парки, иногда на голову сажали снаряженный корабль и даже с пушкой. К концу 80-х годов XVIII в. у дам появились тросточки и лорнеты и они также стали нюхать табак.

В эпоху классицизма причудливые одежды должны были быть заменены античными плащами, сандалиями и туниками, равно как для мужчин, так и для женщин. Стремление к